

Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Drama Eğitimi Hakkındaki Tutumlarını Değerlendirmeye Yönelik Ölçek Geliştirme

Şehnaz Ceylan*, Esra Ömeroğlu**

Özet

Bu çalışma, okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının "Okulöncesinde Drama" dersine ilişkin tutumlarını belirlemek için "Okul Öncesi Eğitimde Dramaya Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeği (ODYTDÖ)"ni geliştirmek amacıyla planlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara ilinde bulunan üniversitelerin eğitim fakültelerindeki okul öncesi eğitimi öğretmenliği programına devam eden 273 öğrenci oluşturmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirleyebilmek için faktör analizi yöntemi kullanılmıştır. Analizler sonucunda ölçeğin 24 maddeden oluştuğu ve beş faktöre ayrıldığı belirlenmiştir. Ölçeğin 5 alt boyutunun Cronbach alfa değeri analizleri incelendiğinde; dersin gerekliliğiyle ilgili tutum alt ölçeğinin .90, derste iletişimle ilgili tutum alt ölçeğinin .87, derste ilgili duygularını ifade etme alt ölçeğinin .73, derste güven sağlamayla ilgili tutum alt ölçeğinin .78 ve dersin içeriğiyle ilgili tutum alt ölçeğinin .61 olarak bulunmuştur. Toplam ölçekte Cronbach alfa değeri .92'dir. Yapılan analizler, "Okulöncesi Eğitimde Dramaya Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeğinin" geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Okulöncesinde drama, tutum ölçeği, öğretmen adayı, geçerlik, güvenilirlik

Developing The Scale about Drama Education for Attitudes Evaluation of Pre-School Teacher Candidate

Abstract

This study was planned to carry out the study of validity and reliability of "The Scale Of Evaluating Attitudes over Drama at Preschool Education (SEADPE)" prepared to determine the attitudes of preservice teachers concerning the course of "Drama at Preschool". The sampling of the research consisted of 273 students attending the program of preschool education teaching at the faculties of education of the universities in the city of Ankara. The method of factor analysis was used in order to determine the structural reliability of the scale. Depending on the results of the analysis, it was determined that the scale was made up of 24 items and divided into 5 factors. When we examined the analyses of Cronbach Alfa value of 5 sub dimension, it was found that attitude subscale concerning the necessity of the course was .90, attitude subscale regarding communication during the class was .87, the subscale of expressing one's feelings related to the course was .78 and that attitude subscale concerning the content of the course was .61. Cronbach Alfa value at total scale was .92. The analyses conducted showed that "The Scale of Evaluating Attitudes Over Drama at Preschool Education" is a valid and reliable scale of assessment.

Key Words: Drama at preschool, attitude scale, pre-service teacher, validity, reliability

* Karabük Üniversitesi, Safranbolu Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Gelişim Programı, Karabük.
e-posta: sehnazc@gmail.com

** Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara. e-posta: omeroglu@gazi.edu.tr

Giriş

Eğitimde yaratıcı drama; her hangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak, bir grupta ve grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılardan yola çıkarak canlandırmalar yapmaktır (Adıgüzel, 2006). McCaslin (1968), sınıfta dramanın kullanılmasını sağlayan kişinin drama eğitimcisi olduğunu vurgulamıştır. Dramayı sadece, okuldaki konuların öğretilmesi amaçlı değil, hayal gücünün, bağımsız düşünmenin, iletişim becerilerinin, problem çözme becerilerinin, sosyal farkındalığın ve duygusal gelişimin desteklenmesinde kullanmıştır (Akt. Min Lin, 1999; Akt. Önder, 2000).

Drama yöntemi ile öğrenme, bir tür yeniden yapılandırma. Öğrencilerin ya da çocukların öğrendiklerini, bilgilerini yeni bir bakış açısından değerlendirilmesidir. Kazanılmış kavramların irdelenmesi, bu kavramlara yeni anlamlar yüklenmesi söz konusudur. Böylece deneyim ve yaşantılar gözden geçirilmektedir. Eğitimde, yaparak yaşayarak ve duyu organlarının olabildiğince fazla kullanılabilmesi önemli bir ilkedir. Bu da öğrenmede kalıcılığı arttırmaktadır (San, 2006; Adıgüzel, 2006; Güven, 2006).

Yapılan araştırmalarda, öğretim kademelerinin tüm basamaklarında eğitimde dramanın öğrencilerin kendine ve karşısındakine güven duymasına, empati, iletişim ve problem çözme becerisini geliştirmesine, sosyal-duygusal yönden gelişmesine, çevresiyle olumlu ilişkiler kurabilmesine, yaratıcılığını geliştirmesine yardımcı olduğu görülmektedir (Güven Metin, 1999; Akoğuz, 2002; Erkan, 2005; Okvuran, 1993; Yayla ve Ömeroğlu, 2005; Kara ve Çam, 2007; Dikici ve ark., 2003; Adıgüzel, 2006; Genç, 2004; Önder, 2003). Özellikle bu becerilerin kazandırılmasında gelişimin en hızlı olduğu dönem olan erken çocukluk yılları çok önemlidir.

Bu becerilerin çocuklara kazandırılabilmesi için okul öncesi eğitimi öğretmeninin de aynı becerilere sahip olması gerekmektedir. Bu becerilere sahip olan öğretmenlerin çocuklara karşı tutum ve davranışları da olumlu olacaktır. Sınıfta olumlu bir atmosfer yaratarak ve çocukları olduğu gibi kabul ederek, çocukların duyu ve düşüncelerini ifade etmelerini, güven duymalarını ve grup halinde çalışmalarını destekleyecektir (Ömeroğlu ve ark., 2003).

Öğretmenler, bu becerileri üniversite yıllarında ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın düzenlediği hizmet içi eğitim seminerleriyle geliştirme fırsatı bulmaktadır. Üniversitelerde 1997 yılından itibaren eğitim fakültelerinin "Okul Öncesi Öğretmenliği" programlarında "Okul Öncesinde Drama" dersi zorunlu ders olarak yer almıştır (Adıgüzel, 2006). Bu nedenle okul öncesinde drama dersi, okul öncesi eğitim öğretmenliği programlarındaki öğretmen adaylarına bu alanla ilgili bilgi ve beceriler kazandırmaktadır. Ayrıca, okul öncesinde öğretmen adayları çocukların psiko-motor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişimlerine yönelik etkinlikler planlamaktadırlar. Böylece, öğretmen adayları, okul öncesi eğitimde drama etkinliklerini doğru bir şekilde planlama ve uygulama becerisini kazanmaktadır (Köksal Akyol ve Çiftçi, 2004). Eğer okul öncesi eğitimi öğretmen adayı, eğitimde dramaya karşı olumlu bir tutum geliştirememişse kazandığı bilgi ve becerileri kullanmaya istekli olmayabilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının okul öncesinde drama dersine karşı tutumlarını ortaya koymak, onların derse karşı ilgi ve merak duymasına, derste olumlu iletişim kurmasına ve güven sağlamasına yardımcı olacaktır. Böylece, onların derse karşı tutumlarının önceden bilinmesi, drama eğitimcisine buna yönelik ders planı hazırlama imkanı sağlayacaktır.

Özgüven, (1994)'e göre tutum, bireylerin belirli bir kişiyi, bir grubu, bir kurumu veya bir düşünceyi, kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duygusal bir hazır oluş hali veya eğilimidir. Bu tanımda, bireyin tutumunun sevgisini, nefretini ve genelde tüm davranışlarını etkilediğine ve bireyin kişiliğinin bir parçası olduğuna dikkat çekilmektedir. Bu nedenle, okul öncesi eğitim öğretmenlerinin dramaya yönelik tutumlarının olumlu ya da olumsuz olması üniversite yıllarında aldıkları okul öncesinde drama dersine bağlıdır. Tutumlar konusunda yapılan araştırmalar da, tutumların erken yaşlardan itibaren edinildiği ve çok önemli deneyimler ya da yaşantılar olmadıkça, kolay kolay değişmediği vurgulanmaktadır. Tutumların oluşması ya da geliştirilmesi açısından 12-30 yaş arası önemli bir zaman dilimi olarak kabul edilmektedir (Akt. Tavşancıl, 2006; Kocabaş, 1997). Bu dönemlerde üniversite yıllarını içine

almaktadır. Bu dönemde eğitimde drama çalışmaları ezbere dayalı eğitim sistemindeki sıkıcı kalıplarını kırarak, çağdaş eğitim sistemiyle bütünleştirerek kendini geliştirme gereksinimi ve heyecanı duyan öğretmen adayları yaratabilmektedir. Bu da üniversite yıllarında dramaya karşı olumlu bir tutum geliştiren öğrencilerin, öğretmen olduklarında bunu eğitim programlarına yansıtma ve yaygınlaştırmaya çalışacaktır.

Okul öncesi eğitim öğretmen adaylarının okul öncesinde drama dersine ilişkin; dersin gerekliliği, dersteki iletişim, dersle ilgili duygularını ifade etme, derste güven sağlama ve dersin içeriği ile ilgili tutumlarını belirlemek bu açılarından önemlidir. Bu nedenle çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarının, okul öncesinde drama dersine yönelik tutumlarını ölçmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir.

Yöntem

Okul öncesinde drama dersine yönelik tutumlarını ölçmede kullanılabilecek bir ölçek geliştirmeyi amaçlayan bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Bu bölümde araştırmanın çalışma grubu, ölçme aracının geliştirilmesi, ölçme aracının uygulanması ve verilerin analizinde kullanılan tekniklere yer verilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubunu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi ve Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde okul öncesi öğretmenliği programında 2008-2009 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 273 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Veri toplamak amacıyla, öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, en uzun yaşadıkları yerleşim merkezi, mezun oldukları lise, anne babalarının eğitim düzeyi gibi demografik özellikleri belirlemek için "Kişisel Bilgi Formu", öğretmen adaylarının okul öncesinde drama dersine ilişkin; dersin gerekliliği, dersteki iletişim, dersle ilgili duygularını ifade etme, derste güven sağlama ve dersin içeriği ile ilgili tutumlarını belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilmiş "Okulöncesi Eğitimde Dramaya

Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır.

Okulöncesi Eğitimde Dramaya Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeği (ODYTDÖ)'nin Geliştirilmesi

Bireyin tutumları, deneyimleri ve edindiği bilgilerin örgütlenmesi ile oluşmaktadır. Tutumların; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç ögesi vardır. Bu ögeler arasında genellikle iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Örneğin, bireyin bir tutum ögesine ilişkin olumlu- olumsuz durumu değiştiğinde, o objeye yönelik bilişsel ve davranışsal ögesi de yeniden düzenlenmektedir. Tutum ölçekleri geliştirilirken bu ögeler göz önüne alınabilir (Tavşancıl, 2006).

Tutumlar ölçülürken tutum objesi ile ilgili, cümle, sıfat ya da madde/ifadeler dizisi olan bir liste hazırlanmaktadır. Bireylerin bu cümle, sıfat ya da ifadeler dizisine gerçek duyguları doğrultusunda tepki de bulunmaları istenir. Yani tutum ölçekleri bireyin iç dünyasını ortaya çıkarmak üzere oluşturulmuş bir dizi cümle/ ifadeye bireyin cevap vermesi için hazırlanmış anketlerdir. Tutum ölçümünde sonuç, bir bireyin duygularının yoğunluğunun tutum objesinin lehinde mi, aleyhinde mi olduğunu yansıtmalıdır. Tutum ölçekleri; bireylerin belirli tutum ve değerlerinin belirlenmesinde, bireyin gözlenen tutum ve değer yargılarını etkileyen aile ve genel çevre faktörlerinin incelenmesinde, bireyin uyum problemlerinin teşhisinde kullanılmaktadır (Tavşancıl, 2006). ODYTDÖ'de okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının okul öncesinde drama dersine ilişkin; dersin gerekliliği, dersteki iletişim, dersle ilgili duygularını ifade etme, derste güven sağlama ve dersin içeriği ile ilgili tutumlarını belirlemek amacıyla olumlu ve olumsuz sıfat türlerinden oluşturulmuştur.

Tutum ölçeğinin geliştirilmesinde ilk aşamada, okul öncesinde drama ile ilgili tutumlarla ilişki olduğu düşünülen çok sayıda olumlu ve olumsuz sıfat türleri araştırılmış ve benzer türdeki ölçekler incelenerek ilgili yayınlar taranmıştır. Uygun olan sıfat çiftleri oluşturulmuştur.

Ölçek, toplam 26 maddeden ve 5 alt bölümden oluşmuştur. Bu ölçekte, güçlü/zayıf, sıkıcı/ eğlenceli, güvenli/güvensiz, istekli/isteksiz gibi olumlu ve olumsuz sıfat çiftleri yer

almaktadır. Ölçekte olumlu ve olumsuz sıfat çiftleri, yanıtlayıcıyı olumlu ya da olumsuz yanıtlamaya yönlendirici etki yapma olasılığını düşürmek için karışık olarak sıralanmıştır Her iki sıfat çiftinin karşısında "çok", "oldukça", "biraz", "kararsızım" şeklinde dördü derecelendirme bulunmaktadır. Hazırlanan ölçek üç uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan, ODYTDÖ'nde yer alan sıfatların, araştırmacının amacına uygunluğu, açıklığı ve anlaşılabilirliği açısından eleştirmeleri, gerekli gördükleri durumlarda maddelerin değiştirilmesi, düzeltilmesi ve çıkartılması ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Ölçekte, uzman görüşleri incelenerek, uygun görülen düzeltmeler yapılmıştır.

Ölçme Aracının Uygulanması

ODYTDÖ'ğinin, uygulanma aşamasında öncelikle üniversitelerde dersi yürüten öğretim elamanlarıyla görüşülüp gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra ölçeğin uygulanması için uygun olan ders saatleri belirlenmiştir. Ölçek, öğretim elamanı derse başlamadan önce sınıf ortamında, gönüllü olan öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Öğretmen adaylarına hem araştırmacının amacı hem de uygulama aşamasında nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda bilgi verilmiş, ardından uygulama geçilmiştir. Kişisel bilgi formu ve ölçeğin uygulaması yaklaşık 20-25 dakikalık bir sürede gerçekleşmektedir.

Verilerin Analizi

Okulöncesi Eğitimde Dramaya Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeğinden elde edilen veriler üzerinde SPSS programı ile geçerlik-güvenirlik analizleri yapılmıştır. Olumlu sıfatlar "çok", "oldukça", "biraz", "kararsızım" seçeneklerine sırasıyla 3, 2, 1, 0 şeklinde puanlanırken, olumsuz sıfatlarda ise tam tersi bir yol izlenerek 0,-1,-2,-3 şeklinde puanlanmıştır. Öğrencilerden elde edilen verilerin çözümlenmesine uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett küresellik testleri uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarının faktör analizine imkan vermesi nedeniyle, faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin ilk aşamada, tek boyutlu olup olmadığını belirlemek için Temel Bileşenler Analizi ile test edilmiştir. Ölçeğin birbirinden ilişkisiz faktörlere ayrışması beklentisi de Varimax dik döndürme tekniği uygulanarak incelenmiştir.

Bu teknik maddelerin yük değerini bir faktörde 1'e, diğerinde ise 0'a yaklaştırmayı amaçlar. Böylece faktörler, kendileriyle yüksek ilişki veren maddeleri bulur ve maddeler daha kolay yorumlanır (Büyüköztürk, 2002; Turgut and Baykul, 1992).

ODYTDÖ'ğinin, her bir alt faktör için güvenilirliğin bir göstergesi olarak alfa iç tutarlık katsayısı ve bu kapsamda madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Ölçekte yer alan toplam 26 madde faktör analizine sokulduktan sonra hiçbir faktörde yer almayan ya da birden çok faktörde birbirinden ayırt edilemeyecek kadar yakın yükler alan ve madde toplam korelasyonları 0.25'in altında kalan maddeler analizden çıkarıldıktan sonra analiz tekrarlanmıştır. Kalan 24 madde 5 faktör altında toplanmış ve herhangi bir madde dışarıda kalmamıştır.

Bulgular ve Tartışma

Araştırmaya alınan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya alınan okul öncesi öğretmenliği programı öğretmen adaylarının % 97.1'i kız, 2.9'u erkektir. Öğretmen adaylarının % 32,6'sının en yüksek oranda 22 yaşında,% 31.9'u 23 yaş ve üstünde, % 29.3'ü 21 yaşında ve % 6.3'ünün ise en düşük oranda 20 yaş ve altı olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının, en uzun yaşadıkları yerleşim merkezine göre dağılımlarının, % 57.9'unun şehirde, 31.1'inin ilçede, %11.0'inin kasaba ve köy olduğu saptanmıştır. Öğretmen adaylarının % 42.5'inin meslek lisesinden, % 26.4'ünün Anadolu lisesinden mezun olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının annelerin % 52.4'ü ve babaların ise % 37'si ilköğretim mezunudur.

Faktör Analizi

Okul Öncesinde Dramaya Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeği (OÖDYTDÖ) Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.908 bulunmuştur. Görüldüğü gibi KMO değeri 1'e oldukça yakındır. Dolayısıyla elde edilen veri grubu faktör analizi için oldukça iyidir. Bartlett küresellik testi sonucu 3426,917 ($p<0.01$) olarak hesaplanmıştır. Bu iki test sonucundan elde edilen bulgular örneklem büyüklüğünün yeterli ve verilerin faktör analizi yapmaya uygun olduğunu göstermektedir. Kaiser-

Tablo 1. Araştırmaya Alınan Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özelliklerinin Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kız	265	97,1
	Erkek	8	2,9
	Toplam	273	100,0
Yaş	20 yaş ve altı	17	6,3
	21 yaş	80	29,3
	22 yaş	89	32,6
	23 yaş ve üstü	87	31,9
	Toplam	273	100,0
En Uzun Yaşadıkları Yerleşim Merkezi	Şehir	158	57,9
	İlçe	85	31,1
	Kasaba ve Köy	30	11,0
	Toplam	273	100,0
Mezun Oldukları Lise	Meslek Lisesi	116	42,5
	Süper Lise	26	9,5
	Lise	30	11,0
	Anadolu lisesi	72	26,4
	Diğer	29	10,6
	Toplam	273	100,0
Anne Öğrenim Durumu	Okur yazar değil	18	6,6
	Okur yazar	21	7,7
	İlkokul mezunu	143	52,4
	Ortaokul mezunu	27	9,9
	Lise mezunu	40	14,7
	Üniversite mezunu	24	8,8
Toplam	273	100,0	
Baba Öğrenim Durumu	Okur yazar değil	2	,7
	Okur yazar	7	2,6
	İlkokul mezunu	101	37
	Ortaokul mezunu	27	9,9
	Lise mezunu	68	24,9
	Üniversite mezunu	68	24,9
Toplam	273	100,0	

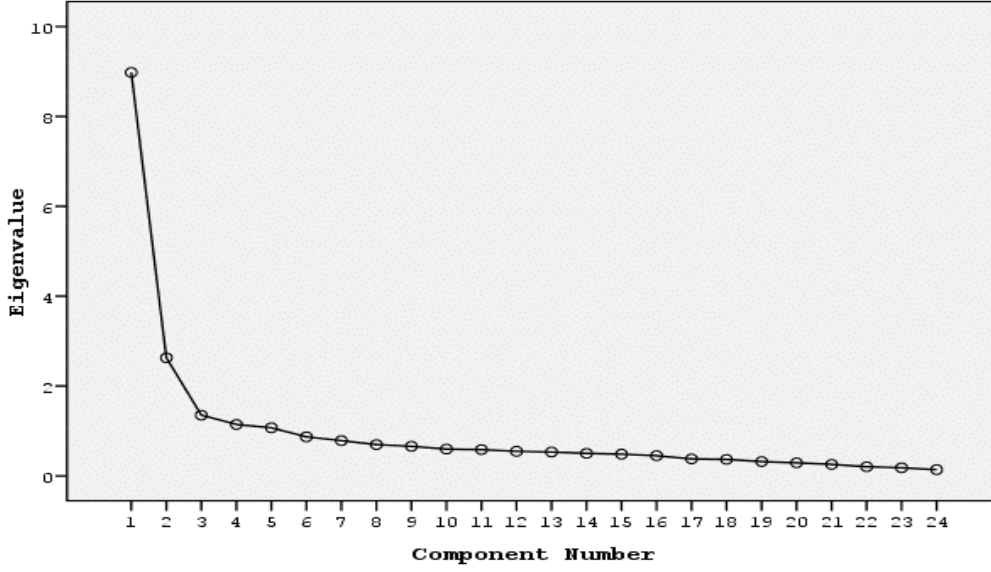
Meyer-Olkin ve Bartlett küresellik testlerinin faktör analizi yapmaya imkan vermesi nedeniyle, faktör çizgi grafiği ve ölçeğin temel bileşenlerini ortaya koymak amacıyla varimax faktör dik döndürme tekniği uygulanmıştır. Faktörlere ilişkin bilgiler Şekil 1' de verilmiştir.

Şekil 1'deki çizgi grafiği incelendiğinde, birinci ve ikinci faktörden sonra yüksek ivmeli bir düşüş olduğu gözlenmektedir. Bu durum, ölçeğin iki faktörlü olma olasılığını düşündürmektedir. Diğer yandan, üçüncü faktörden başlayarak düşüşe geçen kırılma noktasının beşinci faktör civarında azaldığı ve daha sonra yatay düşüşe geçtiği görülmektedir. Bu durum, ölçeğin beş faktörlü bir yapı olasılığını göstermektedir. Beşinci faktörden sonraki faktörlerde ise

önemli bir düşüş olmadığı, diğer bir deyişle faktörlerin varyansı açıklama katkısının düşük olduğu gözlenmektedir. Büyüköztürk'e (2002) göre grafikteki yüksek ivmeli, hızlı düşüşler önemli faktör sayısını verir. Yatay çizgiler ise varyansı açıklama katkısının birbirine yakın olduğunu gösterir. Şekil 1'de de görüldüğü gibi beşinci faktörden sonra düşüşün olmasından dolayı ölçeğin beş faktörlü bir yapının olduğu söylenebilir.

Varimax yöntemi ile yapılan Faktör analizi sonrasında maddeler 5 alt faktörde toplandıkları görülmektedir. Her bir alt faktörün oluştuğu maddeler tablo 2'de yer almaktadır.

Scree Plot

Şekil 1. Faktör çizgi grafiği

Tablo 2’de Okul Öncesinde Dramaya Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeğinin birbirinden bağımsız alt faktörlerini belirlemek için yapılan varimax dik döndürme yöntemi sonucunda, birinci faktörün yedi maddeden (8,16,17,18,19,22,26), ikinci faktörün sekiz maddeden (4,9,10,11,12,14,21,24), üçüncü faktörün üç maddeden (3,6,7), dördüncü faktörün üç maddeden (1,2,5) ve beşinci faktörün de üç maddeden (13,15,20) oluştuğu belirlenmiştir.

Faktör yük değerlerinin tamamı .486 ve üzerindedir. Birinci faktördeki maddelerin yük değerleri .513-.778, ikinci faktördeki maddelerin faktördeki yük değerleri .486-.820, üçüncü faktördeki maddelerin faktördeki yük değerleri .730-.751, dördüncü faktördeki maddelerin faktördeki yük değerleri .591-.769, beşinci faktördeki maddelerin faktördeki yük değerleri .488-.772 arasındadır.

Her bir faktör altında görülen maddeler içerik bakımından incelendiğinde birinci faktörün “dersin gerekliliği”, ikinci faktörün “derste iletişim”, üçüncü faktörün “dersle ilgili duygularını ifade etme”, dördüncü faktörün “derste güven sağlama” ve beşinci faktörün “dersin içeriği” şeklinde adlandırılmıştır.

Tablo 2’de, açıklanan varyansa bakıldığında, ölçekteki beş faktörün tümü toplam varyansın

% 63.22’ sini açıkladığı görülmektedir. Çok faktörlü ölçeklerde kabul edilebilir oranın % 30’dan fazla olması gerektiği düşünüldüğünde, bu bulgunun ölçeğin beş faktörden oluşan bir araç olarak değerlendirilmesine olanak verdiği söylenebilir. Toplamda açıklanan % 63.22’lik varyansın % 37.4’ü birinci faktör tarafından açıklanırken, % 10.9’u ikinci faktör, % 5.6’sı üçüncü faktör, % 4.7’si dördüncü faktör ve % 4.4’ü beşinci faktör tarafından açıklanmaktadır. Toplam varyansın % 37.4’ünü açıklayan birinci faktörün diğer faktörler içinde en önemli faktör olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 2’de döndürme sonrası yük değerlerinin artması ve beş faktörün toplam varyansın % 63.22’sini açıklamasına bağlı olarak ölçeğin yapısal olarak geçerli olduğu söylenebilir.

Faktörlerin açıkladığı varyanslar ve faktörler altında yer alan maddelerin içerikleri incelendiğinde ölçeğin hem faktörlü hem de tek boyutlu olarak kullanılabileceğini görülmektedir. Bu açıdan madde analizleri hem faktör hem de toplam üzerinden yapılmıştır.

Geliştirilen ölçeğin gerek faktör düzeyindeki yapısını, gerekse toplamdaki durumunu görmek amacıyla katılımcıların her bir maddeden aldıkları puanlarla faktör toplam puanları ve ölçek toplam puanları arasındaki

Tablo 2. Ölçekte yer alan maddelerin yük değerleri

Maddeler	Döndürme Sonrası Yük Değeri				
	Faktör1	Faktör2	Faktör3	Faktör4	Faktör5
Madde 22	0,778				
Madde 19	0,754				
Madde 18	0,735				
Madde 17	0,681				
Madde 16	0,659				
Madde 8	0,586				
Madde 26	0,513				
Madde 10		0,820			
Madde 9		0,741			
Madde 4		0,718			
Madde 21		0,593			
Madde 24		0,552			
Madde 11		0,539			
Madde 12		0,506			
Madde 14		0,486			
Madde 6			0,751		
Madde 3			0,731		
Madde 7			0,730		
Madde 2				0,769	
Madde 1				0,768	
Madde 5				0,591	
Madde 13					0,772
Madde 15					0,547
Madde 20					0,488

Açıklanan Varyans

Toplam % 63,22 , Faktör-1 % 37,41, Faktör-2 % 10,95, Faktör-3 % 5,63, Faktör-4 % 4,77, Faktör-5 % 4,46.

düzeltilmiş madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Bunun yanısıra, yine her faktör içerisinde ve toplam puanlar üzerinden Cronbah Alfa değeri hesaplanmıştır. Sonuçlar Tablo 3'te görülmektedir.

Yapılan ilk analizde madde 23 ve madde 25 in ölçekten çıkarılması uygun olacağı düşünülmüştür. Bu maddeler çıkarıldıktan sonra yapılan hesaplamalar sonucunda, madde toplam korelasyonu incelendiğinde,

en küçük korelasyonun madde 3 ile, en yüksek korelasyonun ise madde 18 ile sağlandığı görülmektedir.

Bu analiz sonuçlarına göre, beş faktörlü olarak saptanan ölçeğin her bir alt faktör için madde toplam korelasyonları I. Faktör için .52 ile .76 ; II. Faktör için .47 ile .63 ; III. Faktör için .39 ile .41, IV. Faktör için .48 ile .59; V. Faktör için .42 ile .52; arasında değiştiği görülmektedir.

Herhangi bir ölçekte, 0.20 üstü korelasyon değeri alan maddeler kabul edilebilir, 0.30 üstü değerler ise iyi düzeyde değerlendirilir. Ayrıca, kesin bir kural olmamakla birlikte, ölçeğin toplanabilirlik özelliği için madde-toplam korelasyonlarının negatif olmaması beklenir

(Fer ve Cırık 2006). Tablo 2'ye göre madde toplam korelasyonları çoğunlukla 0.25'in üstünde ve pozitif değere sahip değerlerdir. Bu değerlere göre, her bir maddenin, öğrencilerin okul öncesinde dramaya yönelik tutumlarını iyi ayırt ettiği söylenebilir.

Tablo 3. Okulöncesi Eğitimde Dramaya Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeği Madde Toplam Korelasyonu ve Alfa Katsayıları

Maddeler	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde çıkarılınca Alfa değeri	Beş faktörün Alfa değerleri (α)	Ölçeğin toplamına göre Alfa değeri (α)
I.FAKTÖR				
Madde 22	0,54	0,920	0,902	0,923
Madde 19	0,72	0,916		
Madde 18	0,76	0,915		
Madde 17	0,69	0,917		
Madde 16	0,67	0,917		
Madde 8	0,62	0,918		
Madde 26	0,52	0,920		
II.FAKTÖR				
Madde 10	0,59	0,919	0,870	
Madde 9	0,47	0,921		
Madde 4	0,59	0,919		
Madde 21	0,54	0,920		
Madde 24	0,52	0,920		
Madde 11	0,63	0,918		
Madde 12	0,63	0,918		
Madde 14	0,53	0,920		
III.FAKTÖR				
Madde 6	0,41	0,922	0,730	
Madde 3	0,40	0,922		
Madde 7	0,39	0,923		
IV.FAKTÖR				
Madde 2	0,48	0,921	0,789	
Madde 1	0,59	0,919		
Madde 5	0,57	0,919		
IV.FAKTÖR				
Madde 13	0,46	0,921	0,610	
Madde 15	0,42	0,921		
Madde 20	0,52	0,920		

“Okul Öncesi Eğitimde Dramaya Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeği” nin 5 alt boyutunun Cronbach alfa değeri analizleri incelendiğinde; dersin gerekliliğiyle ilgili tutum alt ölçeğinin .90, derste iletişimle ilgili tutum alt ölçeğinin .87, derste güven sağlamayla ilgili tutum alt ölçeğinin .78 ve dersin içeriğiyle ilgili tutum alt ölçeğinin .61 olarak bulunmuştur. Toplam ölçekte Cronbach alfa değeri ise .92’dir. Alfa katsayısının 0.60-0.80 arasında olması geliştirilen ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu gösterdiği belirtilmektedir (Alpar, 2001). Bu ölçütlere göre ölçeğin güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, okul öncesi öğretmenliği programında okuyan ve okul öncesinde drama dersi alan öğrencilerin okul öncesi eğitimde dramaya yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı hazırlanması amaçlanmıştır. Başlangıçta 26

maddeden oluşan ölçeğin 273 öğrenciye uygulanmasından sonra yapılan faktör analizi sonucunda 2 maddesi çıkartılarak toplam 24 madde kalmıştır. Bu maddelerin ölçeğin hazırlanmasında dikkate alınan okul öncesi eğitimde dramayla ilgili beş temel faktörü (dersin gerekliliği, derste iletişim, dersle ilgili duygularını ifade etme, derste güven sağlama ve dersin içeriği) yansıttığı görülmüştür. Ayrıca yapılan analizler sonucunda, 24 maddeyi içeren ve beş faktöre ayrılan “Okul Öncesi Eğitimde Dramaya Yönelik Tutumları Değerlendirme Ölçeği”nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın ölçek geliştirme açısından amacına ulaştığı söylenebilir.

Bundan sonra yapılacak çalışmalar için, Ankara ili dışındaki diğer üniversitelerde drama eğitimi alan farklı çalışma grupları üzerinde ölçeğin içsel tutarlılığının geliştirilmesi ve geçerliliğinin sınanması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, H.Ö. (2006). Yaratıcı drama derslerine (okulöncesinde drama ve ilköğretimde drama) ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(2),7-11.
- Alpar, R. (2001). *Spor bilimlerinde uygulamalı istatistik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Akoğuz, M. (2002). *İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Yaratıcı Dramanın Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, A.Ü.Eğitim Bilimleri Enstitüsü,Ankara
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (Gözden geçirilmiş 3. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Dikici, H., Gündoğdu, R, Koç, M. (2003). Yaratıcı dramanın problem çözme becerilerine etkisi. *VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresine Sunulmuş Bildiri*.
- Erkan, H. (2005). *Altı yaş grubu çocukların yaratıcılıklarına drama ve rahatlama çalışmalarının etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Fer, S. ve Cırık, İ. (2006). Öğretmenlerde ve öğrencilerde, yapılandırmacı öğrenme ortamı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması nedir?. *Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1). İnternet’ten 25. 04. 2007’de elde edilmiştir: <http://www.istekkart.com/edu7dergi/edu7/makale1.doc>
- Genç, N. (2004). Drama eğitiminin üniversite öğrencilerinin öğretmen, arkadaş, eğitim, ve okula yönelim tutumlarına etkisi. *Çağdaş Eğitim*,314, 30-38.
- Güven, İ. (2006). *Okul Öncesinde Dramadan Yararlanma İlkeleri*, İçinde: A. Öztürk (Ed.), Çocukta Yaratıcılık ve Drama, (Gözden geçirilmiş 4. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Güven Metin, G. (1999). *Dramanın 5-6 yaş çocuklarının sosyal-duygusal gelişimlerine etkisinin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, M.Ü., Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kara, Y. ve Çam, F. (2007). Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,32,145-155.
- Köksal Akyol, A. ve Koçer Çiftçi, H. (2004). Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin yetişmesinde dramanın önemi ve “okul öncesi eğitimde drama” dersini veren öğretim elamanında (liderde) olması gereken özellikler. N. Aslan (Ed.), *Drama Liderliği*. Ankara: Oluşum Yayınları.

- Kocabaş, A. (1997). Temel eğitim II. Kademe öğrencileri için müziğe ilişkin tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 141-145.
- Min Lin, S. (1999). The Effect of Creative Drama on Story Comprehension for Children in Tawan. Ph.D Thesis. Arizona State University, USA.
- Okvuran, A. (1993). *Yaratıcı drama eğitiminin empatik beceri ve empatik eğilim düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ömeroğlu, E., Ersoy, E., Tezel Şahin, F., Kandır, A. ve Turla, A. (2003). *Yaratıcı drama etkinliklerinde öğretmenin rolü, Okul Öncesi Eğitimde Drama Teoriden Uygulamaya* (1. Baskı), Ankara: Kök Yayıncılık.
- Önder, A. (2000). *Yaşayarak Öğrenmek İçin Eğitici Drama*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Önder, A. (2003). *Okul Öncesi Çocuklar için Eğitici Drama Uygulamaları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- San, İ. (2006). Eğitimde Yaratıcı Drama. İçinde: Ö. Adıgüzel (Ed.), *Yaratıcı Drama 1985-1998 Yazılar*. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (1992). *Ölçekleme Teknikleri*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Yayla, Ş. ve Ömeroğlu, E. (2005). *Yaratıcı Drama Uygulamalarının 5-6 Yaş Çocuğunun Sosyal-Duygusal Gelişimine Etkisi*. Eğitimde Yeni Yönelimler II Eğitimde Oyun Sempozyumunda Sunulmuş Sözlü Bildiri. Özel Tefvik Fikret Okulları, Ankara.

Summary

Introduction

Drama at education is an animation of any event, story or a subject acted depending on the lives of a group or members of a group, benefiting from such techniques of improvisation, role playing and pantomime. Drama at education is an effective method and a field of scientific discipline for the realization of learning based on lives, in particular.

As it is clear at the studies that have been carried out so far, creative drama helps students feel self esteem and trust others at all stages of teaching, improve their skills of empathy, communication and problem solving, develop socially and emotionally, communicate with their environment positively and improve their creativity. In particular, the period of preschool, when the development is the fastest in making these skills attained, is of great importance. Teachers are able to get a chance to improve these skills through in-service training courses organized by Ministry of Education as well as their school years. The course of drama at preschool period has been a prerequisite course at the programs of "Preschool Teaching" of the faculties of education at universities from 1997 onwards. Exhibiting the attitudes of students for the course of drama at preschool

period is thought to lead them to be curious of the course and to help them connect a positive communication and feel confident. In this purpose, knowing the attitudes of students for the course beforehand will allow teacher to have an opportunity to prepare a course plan concerning these attitudes. It is of importance that pre-service teachers determine attitudes regarding the necessity of the course, communication at the course, expressing one's feelings dealing with the course, providing confidence at the course and the content of the course, concerning the course of drama at preschool education. Thus, the purpose of the study is to develop a valid and reliable tool of assessment to be used in assessing the attitudes of students attending the program of preschool teaching for the course of drama at preschool period.

Method

The study was carried out at Faculty of Education and Faculty of Vocational Education of Gazi University, Faculty of Educational Sciences of Ankara University and Faculty of Education of Hacettepe University. Two hundred and seventy three students attending to the programs of Preschool Education Teaching of these four faculties, being at the

forth grade and having already studied the course consist of the working group.

In order to determine the attitudes of pre-service teachers over necessity of the course, communication at the course, expressing one's feelings dealing with the course, providing confidence at the course and the content of the course, the Scale of Evaluating Attitudes over Drama at Preschool Education was made up of positive and negative adjectives. The scale was made up of 26 items and 5 sub-class categories in total, being the attitudes related to the necessity of the course, communication at the course, expressing one's feelings dealing with the course, providing confidence at the course and the content of the course.

Kaiser–Meyer–Olkin and Bartlett globalization tests were applied in the analysis of the data. Due to the fact that the results of these tests enable factor analysis, factor analysis was carried out. The expectation of separating the scale into non-related factors was examined through the technique of Varimax vertical rotation. For each sub-factor of SEADPE, alfa inner consistency coefficient and item total correlation within this content were calculated as an indication of reliability. After the factor analyses of 26 items in total in the scale, the items which cannot be categorized in any factor or that have too much load in more than one factor to distinguish from each other and of which item total correlations are below 0.25 were taken out of the analyses and it was reanalyzed. The remaining 24 items were group under 5 factors and no other item was left out.

Findings and Discussion

Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) value of SEADPE was found 0.908. As is clear, the value of KMO is near to 1. Therefore it is quite good for the factor of analysis of current data group. The result of Barlett globalization test was calculated as 3426, 917 ($p < 0.01$). The findings obtained through these two tests showed that the extension of sampling was adequate and the data was suitable for factor analysis. All of factor load values were over .486. Load values of the items at the first factor were found between .513 - .778, those of second factor were between .486 - .820, the ones at the third factor were between .730 - .751, the values of the items at the forth one

were between .591 - .769 and finally those at the last one were between .488 - .772.

It is clear that the variance given explained 63.22% of all variance of total five actors at the scale. As we consider the fact that acceptable rate at multi factor scales should be over 30%, it is true that this finding enables the scale can be evaluated as a tool made up of five factors. While 37.4% of the variance of 63.22% explained in total were explained by the first factor, 10.9% were explained by the second factor, 5.6% were explained by third factor, 4.7% were explained by forth factor and 4.4% were explained by fifth factor. It is likely to say that the first factor explaining 37.4% of total variance is the most significant one of other factors. It is likely say that the scale is valid structurally depending on the fact that load values increased following the rotation and that five factors explained 63.22% of the total variance.

Item total correlations for each sub-factor of the scale determined as a five - factor one were between .52 and .76 for the first factor; .47 and .63 for the second factor; .39 and .41 for the third factor; .48 and .59 for the forth factor and .42 and .52 for the fifth factor.

When we examined Cronbach Alfa values of 5 sub-dimension of SEADPE; attitude sub-scale was found .90 for the necessity of the course, .87 communication at the course, .73 for expressing one's feelings dealing with the course, .78 for providing confidence at the course and 61 for the content of the course. As for total scale, Cronbach Alfa value was .92. It is possible to say depending on these criteria that the scale is reliable.

Conclusion and Recommendation

It was aimed in this study to prepare a valid and reliable tool of assessment in order to determine the attitudes of students at the program of preschool teaching and those studying the course of drama for the drama at preschool education. As a result of the factor analysis conducted after the application of the scale, which consisted of 26 items at first, to 273 students, 2 items were taken out and 24 items remained. It was observed that these items reflected five basic factors (necessity of the course, communication at the course, expressing one's feelings dealing with the

course, providing confidence at the course and the content of the course) regarding drama at preschool education considered in the preparation of the scale. In addition, as a result of the analyses, it was determined that “the Scale of Evaluating Attitudes over Drama at Preschool Education”, consisted of 24 items and 5 factors, is a valid and reliable tool of assessment. It is likely to say that the purpose of the study was reached in terms of developing the scale.

It is recommended for the future studies that inner consistency of the scale should be improved over different working groups having the education of creative drama at the universities out of Ankara and that the reliability of it should be tested.